

© Serpil Yılmaz

Küçük Bir Camera Obscura Öyküsü*

87-88 yıllarında başlayan camera obscura çalışmalarım uzun yıllar eğlencenin ötesine geçemedi. Sadece her sene yapılan bir kaç deneme. 96'nın ortalarında camera obscura tekrar ilgimi çekti. Eski bir Lubitel 166B, bu uğurda paramparça oldu. Daha sonra köpükten yapılmış bir dondurma kutusu, sonraları ise bir D-76 kutusunda alınan umut verici sonuçlar beni daha büyük silindirik kutular aramaya itti. Hipermarketlerde dolanıp daha büyük silindirik malzemeler arama çabalarım sonuçsuz kaldı. Ama kadehin her zaman garip olan cilvesi ile, bir kuruyemişçiye 1 kilogramlık Nescafe kutusuyla karşılaştım. Ancak 1 kilo Nescafe'yi içmek benim için bile oldukça fazla bir zaman alacaktı. Cafe işleten birkaç arkadaştan boş kutu bulamayınca, herkes Kutsi Biçken'e sor dedi. Hedefe ulaşılmıştı. 15 dakika sonra Nescafe kutusu hazır. Artık sanat yapmak için önümde hiçbir engel kalmamıştı!!!

Hemen eve gidip çalışmalara başladım. Makas, tornavida, yankeski gibi aletler çapaksız bir delik açmamı engelliyordu. Fakat, azimli çalışmam, Nescafe kutusunun direncini yitirmesine yol açtı. Camera obscura'nın kaba formu ortaya çıkmıştı. Dağılan Lubitel 166B'nin tripod bağlantısı, bundan sonra Nescafe kutusunun altında yer alacaktı. Siyah mat spreyle boyandı. Karşısına geçilip bir keşif sigarası içildi. Şimdi, kart ya da filmi makinenin içine pratik bir şekilde yerleştirmek için magazinler yapmak gerekiyordu. Bir süre gene hipermarketlerde dolaştım. Sonuç gene hüsrandı. Kalıp yaptırmaya karar verdim. Ama Uğur Bilge kaç yüz tane deyince, kalıp işi suya düştü. Fakat, PVC'nin bu işi için kullanılabilirliğini söyleyince soluğu sanayiye aldım. Bu noktadan sonra benim garip taleplerime Gürcan Keyvan

da ortak olmaya başladı. Gürcan'la elimizde mat siyah boyalı Nescafe kutusuyla PVC boru satan dükkanları, belki lazım olur diye civatacılarını dolaşıyorduk. Herkes nerede kullanacaksınız diye soruyordu. Nescafe kutusunun, aslında bir fotoğraf makinası olduğunu anlatmaya çalıştıkça, bakışlarındaki değişim bizi oldukça korkutuyordu. Sonunda aranan çap ve kalınlıkta borular bulunmuştu. Gamze Şiriner'in katkılarıyla elde edilen saç plakalar acı kuvvetime dayanamıyarak istediğim formlara gelmeye başladı. Geceyarılarına kadar demir testeresiyle kesilen PVC'lerin iç gıcıklayıcı sesleri anlayışlı komşularım sayesinde bir apartman krizine yol açmadı. Kesilen PVC'ler saç plakaların üstünde yerlerini alıp, önceden 100°C'a kadar ısıtılmış fırının orta bölümünde yerlerini aldılar. Bir süre sonra yumuşayan PVC'ler saç plakaların formunu almıştı. Plan basitti... Testler siyah-beyaz kartlara alınacak, sonrasında ise S-B Reversal kart kullanılacaktı...

İlhan Sözbilir bir Almanya yolculuğunun kabusu dönüşeceğini tabii o zamanlar bilmiyordu. Almanya'daki boş saatlerini bana malzeme almakla geçirdi. Malzemeler gelmişti, sadece küçük bir sorun vardı. Çünkü S-B reversal kart yerine renkli reversal kart gelmişti. Fakat ben bu malzemelere yeteri kadar uzaktım. Birkaç ay Alper Fidaner'i ikna etmekle geçti. İlk renkli reversal kart denemelerini Alper'le yaptık. Ancak kart parlaktı ve yansıma yapıyordu. Parlak bir fikir gibi görünen polaroid ise tam bir hayal kırıklığıydı. Sonuçta tabaka film denemeye karar verdim. Uzun zaman benden ses çıkmayınca, bu garip çalışmalardan kurtulduğumu sanan Gürcan Keyvan'ın Almanya yolculuğu da kısa zamanda kabusu dönüştü. S-B reversal kart ve tabaka film için Frankfurt'taki bütün fotoğrafçılar

aranmıştı. İlk denemeler filmle yapıldı. Sonuç nihayet alınmıştı. Ancak sadece bir kutu film bulunmuştu. Bu da bana asla yetmezdi. Gürcan'ın ise bir daha Almanya'ya gitmeye niyeti yoktu. Hasan Çakır ve Haldun Karabudak, TRT Almanya muhabiri Mehmet Canbolat'ı aramayı akıl ettiler. İki gün sonra filmler kargoyla gelmişti. Sonuçlar tatmin ediciydi ama Tuğrul Çakar, Tahir Ün, Müjdat Koçer ve de Önder Bostancı benden kurtulamamıştı. Bu nadide çalışmaya onlar da değerli fikirleriyle katkıda bulundular. Ankara'daki çekimler tamamlanmıştı.

Şimdi İstanbul çekimleri için yeni kurbanlar bulmak gerekliydi. Başlarına neler geleceğini pek bilmedikleri için çalışmaya canı gönülden katılmayı kabul eden Cevdet Çeribaşı, Olcay Ünver ve İlknur Güzel ile, İstanbul kazan biz keçe, dolaştık. Romina aşıkta, onun için o dolaşmadı. Artık negatifler hazır. Süha Aray, Kızılay'da dolaşırken rastladığı sabırlı ve de titiz bir fotoğrafçı olan Hilmi Şahin'le (Şahin Color) beni tanıştırdığında, Hilmi yaşamayı seven, mutlu bir insandı. Son baskıyı yaptığında ise uzaklara bakıyordu... Artık baskıları da bitmişti. Koltuğumun altına fotoğrafları alıp Tuğba Çerçeve'ye gittim. Mehmet, daha önceki sergiden edindiği tecrübe ile birkaç geri adım attı ama sonra kaderine razı oldu.

İşte kısa bir camera obscura fotoğraf öyküsü. Eğer bütün bunlar sizin için çok zorsa, bir 36'luk film alıp, okuduğunuz ve gördüğünüz herşeyi hemen unutun.

Dışarıda güneş var ya da olabilir...

Haziran 1997
Ahmet Selim Sabuncu

*Bu öykü <http://www.pinhole-photo.com> adresinde yayınlanmaktadır ve yazının izniyle dergimizde de yer almıştır.